

Een kleine achthonderd Engelsen en Schotten landden op Curaçao, een kleine zevenhonderd Fransen op Aruba en St. Maarten. De Britse troepen waren van goed gehalte, de Fransen daarentegen, aldus gouverneur Wouters, 'een samenraapsel van mensen van die eilanden in de buurt'¹ – van de Franse Antillen dus. Bij het belangrijkste eiland daar, Martinique, lag een Frans eskader met het vliegkampschip 'Béarn'. Welnu, de Franse eskader-commandant schaarde zich eind juni aan de zijde van Vichy en dat betekende dat men de Franse troepen op Aruba en St. Maarten niet wilde handhaven. De laatsten vertrokken op 6 juli – een tweede Brits bataljon van een man of zeshonderd nam op Aruba hun plaats in. Dat gebeuren onderstreepte hoezeer Engeland alleen stond.

★

Gelijk gezegd: de val van Frankrijk had de grote massa van het Britse volk niet in het minst ontmoedigd, ja eerder haar zelfvertrouwen versterkt – een zelfvertrouwen dat gekoppeld was aan een ruime mate van onverstoorbaarheid en koelbloedigheid. 'Engeland tegen het Continent' – dat was een situatie waarmee het Britse volk in zijn lange geschiedenis vaker geconfronteerd was. Velen onder de vluchtelingen evenwel die van dat Continent gekomen waren, hadden de kracht van de *Wehrmacht* ervaren of zelfs persoonlijk aanschouwd en menigeen hunner had, gedachtig aan de eerste wereldoorlog, vast vertrouwd op de weerstandskracht van het Franse volk. Het mocht dan waar zijn dat die vluchtelingen in een land waren komen te leven waar de uiteindelijke goede afloop van de oorlog niet eens ter discussie stond, maar van de Nederlandse ministers, van wie velen niet of slechts met moeite Engels spraken, hadden de meesten maar weinig contact met gewone Engelse burgers; zij ontmoetten elkáár (het kabinet kwam in mei van de 18de af dertien maal bijeen, in juni achttien maal, in juli negentien²) en zij ontmoetten die paar hoofdambtenaren die zich in Londen bij hen hadden kunnen voegen. Wie, als Gerbrandy, de sterke overtuiging koesterde dat de strijd tegen de Duitse overweldiger tegen elke prijs voortgezet moest worden, kon bovendien eigenlijk niet

¹ Getuige G. J. J. Wouters, *Enq.*, dl. VIII c, p. 195.   ² In augustus dertien maal, en pas in september ging men, toen Gerbrandy premier geworden was, op het systeem van één vergadering per week over; deze vond toen elke dinsdagochtend plaats.